

Katarzyna Karolina Borkowska

Prokuratura Rejonowa Warszawa-Śródmieście w Warszawie

ORCID: 0000-0002-4529-5805

katarzyna.karolina.borkowska@gmail.com

Zabójstwo eutanatyczne w polskim i austriackim prawie karnym – rozważania komparatystyczne

Uwagi wstępne

Zgodnie z definicją zawartą w *Słowniku języka polskiego*, eutanazja to „zabójstwo człowieka na jego żądanie lub pod wpływem współczucia dla niego”¹. Zjawisko to jest znane już od czasów starożytnych – pod pojęciem tym rozumiano wtedy bezbolesną, szybką śmierć. Dosłowne tłumaczenie eutanazji z greki oznacza „dobrą” (*eu*) „śmierć” (*thanatos*)². Na przestrzeni dziejów poglądy dotyczące eutanazji ulegały ewolucji – od średniowiecznego potępienia jako występku przeciwko świętemu darowi życia do dostrzegania potrzeby zapewnienia znośnej śmierci osobom paliatywnie chorym w erze nowożytności³. W ostatnich latach, wobec starzenia się społeczeństwa, rosnącej liczby zachorowań na nieuleczalne nowotwory oraz zwiększenia się liczby osób terminalnie chorych⁴, problem ten przybrał na znaczeniu. Spór o dopuszczalność tej praktyki dotyczy kolizji między prawem do życia – jako podstawowym prawem człowieka – oraz autonomią jednostki i jej prawem do samostanowienia, które obejmuje również wolność do podjęcia decyzji o swojej śmierci⁵.

¹ M. Szymczak (red.), *Słownik języka polskiego*, t. 1, Warszawa 1988, s. 561.

² R. Tokarczyk, *Prawa narodzin, życia i śmierci*, Kraków 2000, s. 138.

³ M. Szadkowska, *Zabójstwo eutanatyczne – tendencje liberalizacyjne w Europie na przykładzie Belgii*, „*Studia Iuridica Toruniensia*” 2014, t. XIII, s. 221–240.

⁴ A. Potrykowska, Z. Strzelecki, J. Szymborski, J. Witkowski (red.), *Zachorowalność i umieralność na nowotwory a sytuacja demograficzna Polski*, Warszawa 2014, s. 13, 27, 161; W. Leppert, J. Luczak, P. Góralski, *Wybrane problemy opieki paliatywnej i eutanazji w opiniach lekarzy i studentów medycyny*, „*Polska Medycyna Paliatywna*” 2005, t. 4, nr 2, s. 67–76.

⁵ M. Tacikowska, *Przestępstwo eutanazji w prawodawstwie Kościoła Katolickiego*, „*Kościół i Prawo*” 2012, nr 1(14), s. 209–218.

Eutanazja stanowi nie tylko problem etyczny, jak także prawny⁶. Ustawodawca musi uwzględniać zarówno potrzeby społeczne, jak też ciągły postęp w medycynie z jednej strony oraz chronić w należyty sposób życie ludzkie i zabezpieczać wolność od nadużyć na tym polu z drugiej strony. Stąd też niektóre państwa zalegalizowały uśmiercanie osób nieuleczalnie chorych na ich żądanie, aby skrócić ich cierpienia⁷. W tym kontekście warto podkreślić, że prawo karne dotyczące się eutanazji winno odpowiadać innym regulacjom, a w szczególności gałęzi prawa medycznego, tworząc jednolity system. Dotyka to przede wszystkim problematyki przesłanek dokonania zabiegu eutanazji oraz zgody na nią.

Wskazać należy, że między poszczególnymi ustawodawstwami mogą istnieć dyferencje w reakcji penalnej na zabójstwo eutanatyczne. Różnice te dają się zauważyć również w przypadku polskiego i austriackiego prawa karnego. W związku z tym za przedmiot badań obrano przepisy penalizujące zabójstwo eutanatyczne w polskiej i austriackiej ustawie karnej. Cel badań stanowiło ukazanie punktów zbieżnych i odmiennych obu unormowań. Problem badawczy określono następująco – jakie są wspólne i odienne cechy polskiej i austriackiej regulacji prawnej dotyczącej zabójstwa eutanatycznego. W ślad za tak skonkretyzowanym problemem badawczym obrano następującą hipotezę badawczą – polska i austriacka regulacja prawna dotycząca zabójstwa eutanatycznego wykazuje zarówno podobieństwa, jak też różnice w swojej zawartości normatywnej. Aby zweryfikować przedmiotową hipotezę badawczą, posłużono się komparatystyczną metodą badań. Merytoryczna część niniejszego opracowania została podzielona na trzy części: pierwsza z nich została poświęcona stanowi prawnemu w Polsce, druga – w Austrii, w trzeciej zaś dokonano porównania obu regulacji oraz wyciągnięto wnioski. Za cezurę aktualności stanu prawnego przyjęto datę 5 stycznia 2022 r.

Wskazać ponadto należy, że obecnie brakuje w Polsce studium dotyczące zagadnienia zabójstwa eutanatycznego w aspekcie prawnoporównawczym poświęconego szczegółowemu porównaniu przepisów prawnych dwóch państw. Literatura przedmiotu koncentruje się wokół eutanazji jako zjawiska kryminalnego i prawnego (w tym miejscu należy wyszczególnić m.in. monografię autorstwa Jacka Malczewskiego⁸), medycznego (m.in. praca autorstwa Anny Alichniewicz⁹) oraz socjologicznego (m.in. rozważania Małgorzaty Stefaniuk¹⁰).

⁶ D. Zannoni, *Right or duty to live? Euthanasia and assisted suicide from the perspective of the European Convention on Human Rights*, „European Journal of Legal Studies” 2020, t. 12, nr 2, s. 181–212; M. Michalska-Suchanek, *Fenomen samobójstwa. Długa historia krótko opisana*, Mikołów 2011, s. 8.

⁷ L. Gardocki, *Prawo karne*, Warszawa 2011, s. 237.

⁸ J. Malczewski, *Eutanazja. Gdy etyka zderza się z prawem*, 2012, Lex.

⁹ A. Alichniewicz, *Eutanazja i lekarska pomoc w samobójstwie*, [w:] J. Różyńska, W. Chańska (red.), *Bioetyka*, Warszawa 2013.

¹⁰ M. Stefaniuk, *Etyczne dylematy prawa (kara śmierci, aborcja i eutanazja) w świetle badań polskiej opinii publicznej*, „Studia Iuridica Lublinensia” 2013, nr 19, s. 309–329.

Dlatego też dostrzeżono istotną lukę badawczą, stanowiącą asumpt do podjęcia niniejszych badań naukowych.

Zabójstwo eutanatyczne w polskim prawie karnym

Zabójstwo eutanatyczne w polskim prawie karnym jest penalizowane przez art. 150 § 1 i 2 k.k.¹¹ Przepis ten ma następującą treść: Kto zabija człowieka na jego żądanie i pod wpływem współczucia dla niego, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5 (art. 150 § 1 k.k.). W wyjątkowych wypadkach sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia (art. 150 § 2 k.k.).

Przestępstwo zabójstwa eutanatycznego stanowi uprzywilejowany typ przestępstwa zabójstwa (art. 148 § 1 k.k.)¹². *Ratio* uprzywilejowania stanowi zmniejszony stopień winy sprawcy przestępstwa, który swoim zachowaniem powoduje śmierć osoby cierpiącej¹³.

Podmiotem przestępstwa z art. 150 § 1 k.k. może być każda osoba zdolna do ponoszenia odpowiedzialności karnej. Jest to przestępstwo powszechne. W przypadku popełnienia występku zabójstwa eutanatycznego przez zaniechanie, podmiotem przestępstwa może być ten tylko, na kim ciążył prawny, szczególnie obowiązek zapobiegnięcia skutkowi (art. 2 k.k.)¹⁴. W teorii podmiotem przestępstwa najczęściej miał być lekarz lub inna osoba pracująca w służbie zdrowia, niemniej jednak może być to zarówno osoba obca, jak też emocjonalnie związana ze sprawcą¹⁵.

Od strony podmiotowej opisywane przestępstwo charakteryzuje się umyślnością¹⁶. W doktrynie prawniczej sporne jest, czy sprawca musi mieć zamiar bezpośredni, czy też dopuszczalny jest zamiar ewentualny. O możliwości popełnienia opisywanego występku wyłącznie *cum dolo directo* opowiada się m.in. Andrzej Zoll¹⁷, Magdalena Budyn-Kulik¹⁸, Leon Tyszkiewicz¹⁹ i Teresa

¹¹ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 1997 r., Nr 88, poz. 553 z późn. zm.), dalej jako k.k.

¹² R. Kokot, *Komentarz do art. 150 k.k.*, [w:] R. Stefański (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2017, s. 919–920.

¹³ L. Tyszkiewicz, *Komentarz do art. 150 k.k.*, [w:] M. Filar (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2016, art. 150.

¹⁴ R. Kokot, op. cit., s. 923; B. Michalski, *Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu*, seria: Nowa Kodyfikacja Karno. Krótkie Komentarze, z. 28, Warszawa 2000, s. 170.

¹⁵ M. Szwarczyk, *Komentarz do art. 150 k.k.*, [w:] T. Bojarski (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, 2016, Lex, art. 150.

¹⁶ R. Kokot, op. cit., s. 924; B. Michalski, op. cit., s. 172–173.

¹⁷ A. Zoll, *Komentarz do art. 150 k.k.*, [w:] W. Wróbel (red.), *Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Część I. Komentarz do art. 117–211a*, Warszawa 2017, art. 150.

¹⁸ M. Budyn-Kulik, *Komentarz do art. 150 k.k.*, [w:] M. Mozgawa (red.), *Kodeks karny. Komentarz aktualizowany*, 2021, Lex, art. 150.

¹⁹ L. Tyszkiewicz, op. cit., art. 150.

Dukiet-Nagórska²⁰. Pogląd o dopuszczalności zamiaru ewentualnego wyrażają natomiast Violetta Konarska-Wrzosek²¹, Michał Królikowski²², Maciej Szwarczyk²³, Krystyna Daszkiewicz²⁴ i Andrzej Marek²⁵. Wydaje się, że słuszne jest stanowisko przewidujące możliwość popełnienia występku zabójstwa eutanatycznego również z zamiarem ewentualnym. Jako przykład dokonania takowego można wskazać podanie ofierze przez sprawcę dawki leku, która jest zbliżona do śmiertelnej – w takiej sytuacji należy przyjąć, że sprawca, przewidując możliwość popełnienia czynu zabronionego, godzi się na to.

Jednocześnie strona podmiotowa przestępstwa zabójstwa eutanatycznego jest zmodyfikowana w szczególny sposób. Wola sprawcy takowego jest bowiem kształtowana przez dwa elementy, tj. współczucie dla ofiary oraz skierowane do niego żądanie skrócenia cierpień²⁶. Na sferę wolicjonalną sprawcy oddziałuje czynnik zewnętrzny w postaci żądania ofiary oraz jej cierpienia, pod wpływem którego w jego psychice rodzi się współczucie, co z kolei prowadzi do przestępstwa. Jest to istotny element konstrukcji przestępstwa zabójstwa eutanatycznego, a zarazem czynnik odróżniający takowe od innych uprzywilejowanych typów zabójstwa²⁷.

Samo „współczucie” nie jest eksplikowane legalnie. Zgodnie z definicją *Słownika języka polskiego*, pojęcie to oznacza „uczuciową solidarność z osobą cierpiącą; litość, ubolewanie okazywane komuś nieszczęśliwemu”²⁸. Współczucie wiąże się z empatią, czyli wczuciem się w sytuację drugiej osoby²⁹, i polega na uczuciowej solidarności z drugim człowiekiem³⁰. Jednocześnie „współczucie” nie jest równoznaczne „litości”, która to jest pozbawiona elementu współidentyfikowania się sprawcy z ofiarą³¹. W praktyce współczucie „występuje najczęściej w związku z ostrymi bólami chorego o beznadziejnym stanie zdrowia”³².

²⁰ T. Dukiet-Nagórska, *Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu*, [w:] T. Dukiet-Nagórska (red.), *Prawo karne. Część ogólna, szczególna i wojskowa*, Warszawa 2008, s. 309.

²¹ V. Konarska-Wrzosek, *Komentarz do art. 150 k.k.*, [w:] V. Konarska-Wrzosek (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2020, art. 150.

²² M. Królikowski, *Komentarz do art. 150 k.k.*, [w:] M. Królikowski, R. Zawłocki (red.), *Kodeks karny. Część szczególna*, t. 1, Warszawa 2017, s. 275

²³ M. Szwarczyk, op. cit., art. 150.

²⁴ K. Daszkiewicz, *Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu. Rozdział XIX kodeksu karnego. Komentarz*, Warszawa 2000, s. 245

²⁵ A. Marek, *Prawo karne*, Warszawa 2003, s. 431.

²⁶ B. Michalski, op. cit., s. 172–173.

²⁷ Konkretnie – dzieciobójstwa (art. 149 k.k.) oraz zabójstwa w afekcie (art. 148 § 1 k.k.). Więcej na przedmiotowy temat: K.K. Borkowska, *Przestępstwo dzieciobójstwa w ujęciu komparatystycznym*, Warszawa 2020, s. 266–267.

²⁸ M. Szymczak (red.), *Słownik języka polskiego*, t. 3, Warszawa 1989, s. 767.

²⁹ A.S. Reber, *Słownik psychologii*, Warszawa 2000, s. 838.

³⁰ K. Daszkiewicz, op. cit., s. 243.

³¹ R. Kokot, op. cit., s. 924.

³² J. Bafia, K. Mioduski, M. Siewierski, *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 1987, s. 95.

W zakresie strony podmiotowej warto jeszcze zaakcentować pewne okoliczności. Po pierwsze, w orzecznictwie podkreślono, że współczucie musi być wyłącznym, a nie tylko dominującym motywem zabójstwa eutanatycznego³³. Ponadto „nie można mówić o zabójstwie eutanatycznym wówczas, gdy współczucie wywołane jest cierpieniami psychicznymi człowieka takimi jak straty materialne, wieloletnie kalectwo, zawód miłosny, ani też wtedy, gdy dotyczy innej osoby lub osób, niż ofiara”³⁴. Nie jest również prawidłowe kwalifikowanie czynu z art. 150 k.k. w sytuacji, gdy sprawca swoim zachowaniem celowo doprowadza ofiarę do takiego stanu, w którym ta żąda od niego, by ją zabił³⁵. Sprawca nie może również pozostawać w błędzie co do stanu współczucia, bowiem nie mogą być przedmiotem błędu znamiona podmiotowe, charakteryzujące nastawienie i przeżycie psychiczne sprawcy³⁶.

Przedmiotem ochrony przepisu art. 150 k.k. pozostaje życie ludzkie, które stanowi obiektywną wartość dla społeczeństwa³⁷. Przedmiotem czynności wykonawczej jest natomiast człowiek, który znalazł się w szczególnym stanie psychicznym związanym ze zdrowiem, który to stan jest powodem kierowanego do sprawcy żądania, aby ten go zabił. Jednocześnie ze stanu sprawcy musi wynikać współczucie do ofiary³⁸.

Znamieniem strony przedmiotowej występkę zabójstwa eutanatycznego jest „żądanie” śmierci przez ofiarę. Takowe musi być dobrowolnym oświadczeniem woli, złożonym w sposób poważny i w wyniku własnej decyzji ofiary powziętej bez wpływu osób trzecich³⁹. Jednocześnie żądanie musi stanowić coś więcej niż tylko sugestię bądź prośbę – w judykaturze wskazuje się, że „żądanie, w przeciwieństwie do zgody, a nawet prośby, zawiera element presji na psychikę adresata żądania. Osobą aktywną musi być żądający, do niego też należeć ma inicjatywa”⁴⁰. „W świetle dyspozycji art. 150 § 1 k.k. żądanie takie jest formą wyrażenia woli, którą cechuje kategoryczność, personalność, jednostronność, a współczucie sprawcy jest wyrazem jego stosunku psychicznego do ofiary, przy czym odróżnić trzeba współczucie od litości dla człowieka cierpiącego”⁴¹. Doktryna prawnicza podkreśla natomiast, że żądanie „ma być

³³ Wyrok SA we Wrocławiu z 19 grudnia 2014 r., sygn. akt II AKa 267/14, Lex nr 1630913.

³⁴ Wyrok SA w Łodzi z 6 sierpnia 2013 r., sygn. akt II AKa 118/13, „Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych” 2014, nr 1, s. 27–38.

³⁵ R. Kokot, op. cit., s. 924. Jako przykład w doktrynie podaje się również sytuację, gdy porzucona kochanka prosi porzucającego o zabicie jej z tego powodu (*vide*: J. Bafia, K. Mioduski, M. Siewierski, op. cit., s. 95).

³⁶ Wyrok SA we Wrocławiu z 19 grudnia 2014 r., sygn. akt II AKa 267/14, Lex nr 1630913.

³⁷ R. Kokot, op. cit., s. 921; B. Michalski, op. cit., s. 169; A. Zoll, op. cit., art. 150; V. Konarska-Wrzosek, op. cit., art. 150.

³⁸ B. Michalski, op. cit., s. 169.

³⁹ A. Zoll, op. cit., art. 150.

⁴⁰ Wyrok SA we Wrocławiu z 19 grudnia 2014 r., sygn. akt II AKa 267/14, Lex nr 1630913.

⁴¹ Wyrok SA w Krakowie z 13 maja 2014 r., sygn. akt II AKa 72/14, „Krakowskie Zeszyty Sądowe” 2014, nr 9, poz. 41.

wyrażone dobrowolnie, *ex ante*, w sposób wyraźny, stanowczy⁴². Obojętna jest forma wyrażenia żądania przez ofiarę, konieczne jest jednak stwierdzenie, że w konkretnej sytuacji wynika z niego wola spowodowania jej śmierci⁴³.

Żądanie musi zostać wyrażone przez osobę posiadającą rozeznanie co do własnych działań⁴⁴. Musi ona zdawać sobie sprawę ze swojego położenia oraz z tego, czego się w sposób stanowczy domaga⁴⁵. W doktrynie brak jest jednoznacznego określenia dolnej granicy wieku ofiary zdolnej do wyrażenia żądania pozbawienia jej życia. Andrzej Zoll, jako dolny wiek zdolności do rozpoznania znaczenia takowego żądania, posiłkując się granicą zawartą w przepisie⁴⁶ art. 32 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry⁴⁷, wskazuje wiek 16 lat⁴⁸. Leon Tyszkiewicz proponuje natomiast moment uzyskania pełnoletniości⁴⁹. Zbigniew Huziuk wyraża pogląd, że wyznaczanie sztywnej granicy wieku nie jest uzasadnione, należy natomiast badać *ad casum*, czy osoba małoletnia posiadała pełne rozeznanie co do znaczenia wyrażonego żądania⁵⁰. Należy również podkreślić, że ofiara nie może pozostawać ubezwłasnowolniona, upośledzona umysłowo bądź chora psychicznie, być w stanie odurzenia lub nietrzeźwości ani działać pod wpływem błędu czy presji⁵¹.

Przestępstwo z art. 150 k.k. ma charakter materialny, a jego skutkiem jest śmierć człowieka⁵².

Zabójstwo eutanatyczne jest zagrożone karą pozbawienia wolności w wymiarze od 3 miesięcy do lat 5, przez co stanowi występpek.

W art. 150 § 2 k.k. ustawodawca przewidział możliwość skorzystania przez sąd przy wyrokowaniu z instytucji nadzwyczajnego złagodzenia kary albo odstąpienia od jej wymierzenia. Zgodnie z treścią przedmiotowego przepisu jest to możliwe „w wyjątkowych wypadkach”. W doktrynie akcentuje się niejednoznaczność regulacji⁵³, przy jednoczesnym kwalifikowaniu jako zabójstwo

⁴² M. Budyn-Kulik, op. cit., art. 150.

⁴³ M. Szwarczyk, op. cit., art. 150.

⁴⁴ A. Zoll, op. cit., art. 150; V. Konarska-Wrzošek, op. cit., art. 150.

⁴⁵ J. Giezek, *Komentarz do art. 150 k.k.*, [w:] J. Giezek (red.), *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz*, 2014, Lex, art. 150.

⁴⁶ Zgodnie z przepisem art. 32 ust. 2 i 5 przedmiotowej ustawy, jeżeli pacjent jest małoletni lub niezdolny do świadomego wyrażenia zgody, wymagana jest zgoda jego przedstawiciela ustawowego, a gdy pacjent nie ma przedstawiciela ustawowego lub porozumienie się z nim jest niemożliwe – zezwolenie sądu opiekuńczego. Jeżeli pacjent ukończył 16 lat, wymagana jest także jego zgoda.

⁴⁷ Ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (Dz.U. 1997 r., Nr 28, poz. 152 z późn. zm.).

⁴⁸ A. Zoll, op. cit., art. 151.

⁴⁹ L. Tyszkiewicz, op. cit., art. 150.

⁵⁰ Z. Huziuk, *Przestępstwo eutanazji w kodeksie karnym z 1969 r.*, „Nowe Prawo” 1973, nr 11, s. 1606.

⁵¹ V. Konarska-Wrzošek, op. cit., art. 150; A. Zoll, op. cit., art. 150.

⁵² M. Budyn-Kulik, op. cit., art. 150.

⁵³ L. Tyszkiewicz, op. cit., art. 150.

eutanatyczne z art. 150 § 2 k.k. sytuacji skrajnie niezwykłych czy nietypowych⁵⁴ przypadków, w których poziom współczucia był bardzo intensywny m.in. ze względu na głębokość więzi uczuciowych między sprawcą a ofiarą⁵⁵, czy też w których od długiego czasu ofiara niewyobrażalnie cierpiała, a jej męki nie można było złagodzić⁵⁶.

Przestępstwo określone w art. 150 § 1 k.k. jest ścigane z urzędu.

W ostatnich pięciu latach kalendarzowych⁵⁷ prowadzono łącznie pięć postępowań w sprawie o czyn z art. 150 k.k., przy czym nie stwierdzono ani jednego przestępstwa. Okoliczność ta uprawnia do stwierdzenia, że przepis art. 150 k.k. ma marginalne znaczenie w praktyce prawniczej. Szczegółowe dane statystyczne przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1

**Liczba postępowań wszczętych i liczba przestępstw stwierdzonych
o czyn z art. 150 k.k. w latach 2016–2020 na terenie Polski**

Rok	Liczba postępowań wszczętych	Liczba przestępstw stwierdzonych
2020	1	0
2019	0	0
2018	2	0
2017	0	0
2016	1	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie Statystyka Policji, *Eutanazja (art. 150 k.k.)*, <https://statystyka.policja.pl/st/kodeks-karny/przestepstwa-przeciwko/63419,Eutanazja-art-150.html> (data dostępu: 5.01.2022).

Zabójstwo eutanatyczne w austriackim prawie karnym

Przestępstwo zabójstwa eutanatycznego jest w Austrii penalizowane przez § 77 ustawy karnej (dalej jako StGB)⁵⁸, który stanowi, że kto zabija innego człowieka na jego poważne i wyraźne żądanie, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 5 lat. Przepis ten zawarty jest w pierwszym rozdziale części szczególnej ustawy karnej, który poświęcony jest przestępstwom prze-

⁵⁴ P. Góralski, *Uwagi dotyczące zasad odpowiedzialności za zabójstwo eutanatyczne w ujęciu kodeksu karnego z 1997 r.*, „Nowa Kodyfikacja Prawa Karnego” 2011, t. 9, s. 11–31.

⁵⁵ M. Budyn-Kulik, op. cit., art. 150.

⁵⁶ V. Konarska-Wrzošek, op. cit., art. 150.

⁵⁷ Dane z 2021 r. nie zostały do chwili tworzenia niniejszego artykułu udostępnione (stan na: 5 stycznia 2022 r.). Wobec powyższego do analizy statystycznej przyjęto dane z lat 2016–2020.

⁵⁸ Ustawa z dnia 23 stycznia 1974 r. Kodeks karny (*Bundesgesetz vom 23. Jänner 1974 über die mit gerichtlicher Strafe bedrohten Handlungen [Strafgesetzbuch – StGB]*), Bundesgesetzblatt 1974, Nr 60 z późn. zm.

ciwko życiu i zdrowiu (*Strafbare Handlungen gegen Leib und Leben*). Zabójstwo eutanatyczne stanowi uprzywilejowany typ morderstwa⁵⁹ (§ 75 StGB)⁶⁰. Warto w tym miejscu wskazać, że zabójstwo eutanatyczne uważane jest w doktrynie za jedną z czynnych form pomocy do spowodowania śmierci (*Sterbehilfe*) – obok podżegania (pomocy) do samobójstwa (§ 78 StGB)⁶¹. Przypadki eutanazji biernej, polegające na nieudzieleniu pomocy osobie umierającej, w przypadku gdy pacjent nie wyraża zgody na kontynuowanie leczenia przedłużającego życie, pozostają – w świetle znamion przepisu § 110 StGB (przeprowadzenie zabiegu leczniczego bez zgody pacjenta) – bezkarne⁶².

Przestępstwo stypizowane w przepisie § 77 StGB jest przestępstwem powszechnym. Może je popełnić każdy zdolny do ponoszenia odpowiedzialności karnej, o czym przesądza zaimek rzeczowny rozpoczynający przepis (kto – *wer*). W przypadku zaniechania sprawca musi mieć status gwaranta (§ 2 StGB), który może wynikać z samego prawa, umowy bądź z podjętych dotychczas czynności⁶³. W takiej sytuacji przestępstwo to jest indywidualne.

W zakresie strony podmiotowej należy przyjąć, że przestępstwo zabójstwa eutanatycznego może zostać popełnione jedynie umyślnie, przy czym sprawca może mieć zarówno zamiar bezpośredni, jak też ewentualny. Warto zwrócić uwagę na okoliczność, że w austriackiej doktrynie trwa debata w zakresie przyczynowości i zamiaru sprawcy w kontekście eutanazji czynnej (gdzie sprawca swoim zachowaniem powoduje śmierć ofiary) i biernej (gdzie sprawca pozwala ofierze umrzeć)⁶⁴.

Przedmiotem ochrony przepisu § 77 StGB jest życie ludzkie⁶⁵. Zrzeczenie się przez ofiarę prawa do życia zmniejsza bezprawność czynu, niemniej jednak nie może jej całkowicie znieść, bowiem życie ludzkie stanowi wartość samą w sobie⁶⁶.

⁵⁹ W austriackim prawie karnym podstawowym typem przestępstwa penalizującym zabicie człowieka jest morderstwo (*Mord*) – szerzej na ten temat: K.K. Borkowska, op. cit., s. 292–293.

⁶⁰ E. Kimeswenger, *Der Wunsch nach Legalisierung der aktiven Sterbehilfe. Die Entwicklung des öffentlichen Diskurses seit 1945 und die Rolle der Ärzteschaft*, praca dyplomowa, Medizinischen Universität Graz, Graz 2012, s. 92.

⁶¹ M.K. Moser, *Verrechtlichung der Sterbehilfe? Evangelische Perspektiven zur Lage in Österreich und der Schweiz*, praca dyplomowa, Universität Wien, Wiedeń 2014, s. 10–11.

⁶² Ibidem.

⁶³ O. Maleczky, *Strafrecht. Allgemeiner Teil I*, Wiedeń 2015, s. 65.

⁶⁴ Więcej na ten temat: M.K. Moser, *Sterbehilfe*, „Argumentarium” 2015, nr 1, s. 1–8. Autorka wskazuje, że w przypadku eutanazji czynnej intencją sprawcy jest pozbawienie człowieka życia, a ofiara umiera wskutek podjętego przez sprawcę zachowania, np. w wyniku podania śmiertelnej dawki leku, która spowodowałaby śmierć innej, zdrowej osoby. W przypadku eutanazji biernej działanie sprawcy ma na celu oszczędzenie ofierze cierpienia, a ofiara umiera zarówno wskutek procesów chorobowych, jak też zachowania sprawcy, np. odłączenia od maszyny podtrzymującej życie. Decydującą przyczyną śmierci w takiej sytuacji jest jednak proces chorobowy.

⁶⁵ E. Kimeswenger, op. cit., s. 92.

⁶⁶ A. Birklbauer, M. Hilf, A. Tipold, *Strafrecht. Besonderer Teil I*, Wiedeń 2017, § 77, nb 1.

Znamieniem strony przedmiotowej czynu penalizowanego przez przepis § 77 StGB jest poważne i wyraźne żądanie (*das ernstliche und eindringliche Verlangen*). Żądanie spełnia wymóg poważnego, jeżeli odpowiada prawdziwej i wolnej od wpływu zewnętrznego woli ofiary. W przypadku gdy ofiara doznaje upośledzenia zdolności postrzegania bądź zaburzenia zmysłów, jej żądanie nie może być uznane za poważne. Żądanie wyraźne to natomiast takie, które cechuje się intensywnością i istnieje w chwili czynu. Ofiara musi dobrowolnie chcieć zostać zabita, aktywnie potwierdzając wolę swojej śmierci⁶⁷. Żądanie w rozumieniu § 77 StGB nie istnieje, jeżeli sprawca wie, że poglądy drugiej osoby, na których opiera się jej chęć bycia zabitym, są błędne⁶⁸. Żądanie ofiary musi być ponadto czynnikiem inicjującym zachowanie sprawcy⁶⁹ i stanowić coś więcej niż samo wyrażenie zgody na pozbawienie życia⁷⁰.

Warto także zaakcentować, że w przypadku czynu z § 77 StGB to sprawca musi zadać ofierze śmierć wobec wystosowanego przez nią żądania. Jest to element różnicujący przedmiotowy występki od podżegania (pomocy) w samobójstwie, gdzie to ofiara zadaje śmierć sobie samej⁷¹.

Przestępstwo stypizowane w przepisie § 77 StGB jest przestępstwem materialnym (*Erfolgsdelikt*).

Czyn z przepisu § 77 StGB zagrożony jest karą pozbawienia wolności w wymiarze od 6 miesięcy do 5 lat i stanowi występki. Ustawodawca nie przewidział dalszych modyfikacji sankcji karnej⁷².

W przedmiocie stwierdzonych przestępstw z § 77 StGB należy wskazać, że ich liczba jest niska. W latach 2015–2019⁷³ łącznie odnotowano cztery za-

⁶⁷ K. Okhowat, *Rechtliche Grundlagen und ethische Aspekte der Suizidbeihilfe in Österreich – Rechtshistorische Entwicklung und Bestandsaufnahme im Vergleich mit Deutschland*, praca dyplomowa, Uniwersytet Johannes Kepler w Linzu, Linz 2020, s. 16.

⁶⁸ R.J. Nimmervoll, *Komentarz do § 77 StGB*, [w:] M. Flora, S. Huber, R.J. Nimmervoll, A. Tipold i in., *StGB inklusive Update 2018: Kommentar*, Graz–Innsbruck–Linz–Wien 2019, § 77, nb. 2 i nast.; orzeczenie OGH z 2 lutego 1937 r., sygn. akt 4 Os 1057/36; „Entscheidungen des Obersten Gerichtshofes in Strafsachen und Disziplinarangelegenheiten”, t. 17, poz. 13.

⁶⁹ K. Okhowat, op. cit., s. 17.

⁷⁰ Orzeczenie OGH z 19 lutego 2008 r., sygn. akt 14 Os 2/08p, RIS-Justiz RS0123141.

⁷¹ Orzeczenie OGH z 4 września 1935 r., sygn. akt 4 Os 418/25; „Entscheidungen des Obersten Gerichtshofes in Strafsachen und Disziplinarangelegenheiten”, t. 15, poz. 59; orzeczenie OGH z 23 września 1938 r., sygn. akt 5 Os 315/38; „Entscheidungen des Obersten Gerichtshofes in Strafsachen und Disziplinarangelegenheiten”, t. 18, poz. 60; orzeczenie OGH z 31 marca 1950 r., sygn. akt 1 Os 651/49; „Entscheidungen des Obersten Gerichtshofes in Strafsachen und Disziplinarangelegenheiten”, t. 21, poz. 42; orzeczenie OGH z 21 marca 1972 r., sygn. akt 12 Os 239/71; „Evidenzblatt der Rechtsmittelentscheidungen” 1972, nr 328, s. 610.

⁷² Z uwagi na jednakowe zagrożenie karą za przestępstwo zabójstwa eutanatycznego (§ 77 StGB) i dzieciobójstwa (§ 79 StGB) w austriackiej ustawie karnej, instytucje części ogólnej prawa karnego, z których może skorzystać sąd wymierzając karę, są tożsame. Więcej na temat problematyki wymiaru kary i środków karnych za przestępstwo dzieciobójstwa: K.K. Borkowska, op. cit., s. 318–322.

⁷³ Dane z 2020 r. nie zostały do chwili tworzenia niniejszego artykułu udostępnione (stan na: 5 stycznia 2022 r.). Wobec powyższego do analizy statystycznej obrano dane z lat 2015–2019.

bójstwa eutanatyczne na terenie Austrii. Szczegółowe dane statystyczne przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2

**Liczba postępowań o czyn z § 77 StGB w latach 2015–2019
na terenie Austrii**

Rok	Liczba przestępstw stwierdzonych
2019	0
2018	2
2017	1
2016	1
2015	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, *Sicherheitsbericht 2019. Kriminalität Vorbeugung und Bekämpfung. Anhang*, s. 131, https://bmi.gv.at/508/files/SIB_2019/2_SIB_2019_Anhang_V20200817_praes.pdf (data dostępu: 5.01.2022).

Wnioski

Porównanie zawartości normatywnej przepisu art. 150 § 1 i 2 k.k. i przepisu § 77 StGB pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków.

Zarówno w Polsce, jak też w Austrii, zabójstwo eutanatyczne stanowi uprzywilejowany typ przestępstwa zabicia człowieka. Przepis art. 150 k.k. zawiera dwie jednostki redakcyjne – w § 1 zawarte są ustawowe znamiona czynu zabronionego, natomiast § 2 przewiduje możliwość nadzwyczajnego złagodzenia kary albo odstąpienia od jej wymierzenia „w wyjątkowych wypadkach”. Austriacki ustawodawca w przepisie szczególnym penalizującym zabójstwo eutanatyczne możliwości nadzwyczajnego złagodzenia kary ani odstąpienia od jej wymierzenia nie przewidział⁷⁴.

Brak jest różnic w zakresie podmiotu przestępstwa. W regulacjach obu państw zabójstwo eutanatyczne jest przestępstwem powszechnym i może zostać popełnione przez każdą osobę zdolną do ponoszenia odpowiedzialności karnej. Jedynie w przypadku zaniechania przestępstwo to ma indywidualny charakter – sprawca musi pełnić rolę gwaranta, tzn. mieć obowiązek zapobiegnięcia skutkowi.

Odrębności dają się natomiast odnotować w znamionach strony podmiotowej przestępstwa. W Polsce od strony podmiotowej zabójstwo eutanatyczne charakteryzuje się umyślnością, przy czym w doktrynie prawniczej sporne jest, czy sprawca musi mieć zamiar bezpośredni, czy też dopuszczalny jest zamiar ewentualny. Strona podmiotowa przestępstwa zabójstwa eutanatycz-

⁷⁴ Instytucja nadzwyczajnego złagodzenia kary w prawie austriackim jest natomiast przewidziana w części ogólnej ustawy karnej – w przepisie § 41 oraz § 41a StGB.

nego jest zmodyfikowana w szczególny sposób – na wolę sprawcy oddziałuje czynnik zewnętrzny w postaci żądania ofiary oraz jej cierpienia, pod wpływem którego w jego psychice rodzi się współczucie, co z kolei prowadzi do przestępstwa. Współczucie definiowane jest jako wczucie się w sytuację drugiej osoby. Musi ono stanowić wyłączny, jedyny motyw pozbawienia życia, a sprawca nie może pozostawać w błędzie co do stanu współczucia. W porządku austriackim przestępstwo zabójstwa eutanatycznego może zostać popełnione jedynie umyślnie, przy czym sprawca może mieć zarówno zamiar bezpośredni, jak też ewentualny. Jednocześnie silnie akcentowane jest rozróżnienie między tzw. eutanazją czynną i bierną w kontekście zamiaru sprawcy. W zakresie strony podmiotowej należy podkreślić wyraźnie dostrzegalną różnicę między dwoma unormowaniami – w Polsce strona podmiotowa czynu jest zmodyfikowana o element współczucia, w Austrii natomiast brak jest takowego. Polski ustawodawca pochod czynu widzi dwustopniowo: cierpienie ofiary przekłada się na współczucie sprawcy, co stanowi powód zabójstwa. W Austrii brak jest modyfikacji strony podmiotowej poprzez element „współczucia” w sferze psychiki sprawcy – motyw czynu określony jest jedynie przez znamię strony przedmiotowej w postaci żądania ofiary.

Przedmiotem zamachu (ochrony) w ustawie polskiej i austriackiej jest życie ludzkie. Stanowi ono wartość samą w sobie, w związku z czym legislator penalizuje zabójstwo eutanatyczne, uważając że człowiek nie może wyrazić zgody na pozbawienie się życia przez inną osobę. W zakresie przedmiotu ochrony (zamachu) nie odnotowano różnic w obu regulacjach.

Do znamion strony przedmiotowej występkę zabójstwa eutanatycznego w prawie polskim należy „żądanie” śmierci wystosowane przez ofiarę, to jest jej kategorię i stanowcze, dobrowolne oświadczenie woli, złożone na poważnie, w wyniku samodzielnej decyzji powziętej bez wpływu osób trzecich, w sposób wyraźny i *ex ante*. Obojętna jest forma wyrażenia żądania przez ofiarę, jeżeli nie budzi to wątpliwości woli spowodowania śmierci. Żądanie musi zostać wyrażone przez osobę posiadającą rozeznanie co do własnych działań, co oznacza, że żądającym w rozumieniu przepisu art. 150 k.k. nie może być osoba ubezwłasnowolniona, upośledzona umysłowo bądź chora psychicznie, w stanie odurzenia lub nietrzeźwości ani zbyt młoda wiekiem. W prawie austriackim znamieniem strony przedmiotowej czynu z przepisu § 77 StGB jest poważne i wyraźne żądanie ofiary. Żądanie ofiary musi więc cechować się intensywnością, istnieć w chwili czynu i być wyrazem wolnej od wpływu zewnętrznego woli ofiary. Żądanie ofiary musi ponadto stanowić asumpt do zachowania sprawcy. Podobnie jak w Polsce, ofiara musi mieć pełne rozeznanie co do podejmowanych przez siebie decyzji. Uznać więc należy, że strona przedmiotowa analizowanych przestępstw jest zbieżna – żądanie musi być jednostronnym aktem świadomej ofiary i cechować się stanowczością oraz powagą.

W obu przypadkach zabójstwo eutanatyczne ma charakter materialny – skutkiem jest śmierć człowieka.

W zakresie ustawowej sankcji karnej należy wskazać, że w Polsce jest to kara pozbawienia wolności w wymiarze od 3 miesięcy do 5 lat, natomiast w Austrii – kara pozbawienia wolności w wymiarze od 6 miesięcy do 5 lat. Polska ustawa dodatkowo przewiduje możliwość nadzwyczajnego złagodzenia kary albo odstąpienia od jej wymierzenia „w wyjątkowych wypadkach”. W obu państwach zabójstwo eutanatyczne stanowi występki.

Z zestawienia danych statystycznych wynika natomiast, że zarówno w Polsce, jak też w Austrii, liczba postępowań przygotowawczych prowadzonych w kierunku zabójstwa eutanatycznego jest marginalna, co jednocześnie nasuwa słuszne pytania o aktualność regulacji wobec potrzeb współczesności, szczególnie w kontekście coraz silniej dochodzącego do głosu problemu eutanazji.

Na podstawie całości przeprowadzonych rozważań, obraną w początkowej części niniejszej pracy hipotezę badawczą o treści „polska i austriacka regulacja prawna dotycząca przestępstwa zabójstwa eutanatycznego wykazuje zarówno podobieństwa, jak też różnice w swojej zawartości normatywnej”, należy zweryfikować w sposób pozytywny. Podobieństwa odnotowano w zakresie podmiotu, strony przedmiotowej, przedmiotu i skutku przestępstwa, natomiast różnice – w przypadku strony podmiotowej czynu. Nieznaczące dystynkcje są zauważalne w przypadku ustawowej sankcji karnej.

Wykaz literatury

- Alichniewicz A., *Eutanazja i lekarska pomoc w samobójstwie*, [w:] J. Różyńska, W. Chańska (red.), *Bioetyka*, Wolters Kluwer, Warszawa 2013.
- Bafia J., Mioduski K., Siewierski M., *Kodeks karny. Komentarz*, Wyd. Prawnicze, Warszawa 1987.
- Birklbauer A., Hilf M., Tipold A., *Strafrecht. Besonderer Teil I*, Facultas, Wiedeń 2017.
- Bojarski T. (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, 2016, Lex.
- Borkowska K.K., *Przestępstwo dzieciobójstwa w ujęciu komparatystycznym*, C.H. Beck, Warszawa 2020.
- Budyn-Kulik M., *Komentarz do art. 150 k.k.*, [w:] M. Mozgawa (red.), *Kodeks karny. Komentarz aktualizowany*, 2021, Lex.
- Daszkiewicz K., *Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu. Rozdział XIX kodeksu karnego. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2000.
- Dukiet-Nagórska T. (red.), *Prawo karne. Część ogólna, szczególna i wojskowa*, Wolters Kluwer, Warszawa 2008.
- Dukiet-Nagórska T., *Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu*, [w:] T. Dukiet-Nagórska (red.), *Prawo karne. Część ogólna, szczególna i wojskowa*, Wolters Kluwer, Warszawa 2008.
- Filar M. (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Wolters Kluwer, Warszawa 2016.
- Flora M., Huber S., Nimmervoll R.J., Tipold A. i inni, *StGB inklusive Update 2018: Kommentar*, Linde Verlag, Graz–Innsbruck–Linz–Wien 2019.

- Gardocki L., *Prawo karne*, C.H. Beck, Warszawa 2011.
- Giezek J. (red.), *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz*, 2014, Lex.
- Giezek J., *Komentarz do art. 150 k.k.*, [w:] J. Giezek (red.), *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz*, 2014, Lex.
- Góralski P., *Uwagi dotyczące zasad odpowiedzialności za zabójstwo eutanatyczne w ujęciu kodeksu karnego z 1997 r.*, „Nowa Kodyfikacja Prawa Karnego” 2011, t. 9.
- Huziuk Z., *Przestępstwo eutanazji w kodeksie karnym z 1969 r.*, „Nowe Prawo” 1973, nr 11.
- Kimeswenger E., *Der Wunsch nach Legalisierung der aktiven Sterbehilfe. Die Entwicklung des öffentlichen Diskurses seit 1945 und die Rolle der Ärzteschaft*, praca dyplomowa, Medizinischen Universität Graz, Graz 2012.
- Kokot R., *Komentarz do art. 150 k.k.*, [w:] R. Stefański (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2017.
- Konarska-Wrzosek V. (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Wolters Kluwer, Warszawa 2020.
- Konarska-Wrzosek V., *Komentarz do art. 150 k.k.*, [w:] V. Konarska-Wrzosek (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Wolters Kluwer, Warszawa 2020.
- Królikowski M., *Komentarz do art. 150 k.k.*, [w:] M. Królikowski, R. Zawłocki (red.), *Kodeks karny. Część szczególna*, t. 1, wyd. C. H. Beck, Warszawa 2017.
- Królikowski M., Zawłocki R. (red.), *Kodeks karny. Część szczególna*, t. 1, C.H. Beck, Warszawa 2017.
- Leppert W., Łuczak J., Góralski P., *Wybrane problemy opieki paliatywnej i eutanazji w opiniach lekarzy i studentów medycyny*, „Polska Medycyna Paliatywna” 2005, t. 4, nr 2.
- Malczewski J., *Eutanazja. Gdy etyka zderza się z prawem*, 2012, Lex.
- Maleczonek O., *Strafrecht. Allgemeiner Teil I*, Lexis Nexis, Wiedeń 2015.
- Marek A., *Prawo karne*, C.H. Beck, Warszawa 2003.
- Michalska-Suchanek M., *Fenomen samobójstwa. Długa historia krótko opisana*, Instytut Mikołowski, Mikołów 2011.
- Michalski B., *Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu*, seria: Nowa Kodyfikacja Karne. Krótkie Komentarze, z. 28, Ministerstwo Sprawiedliwości, Warszawa 2000.
- Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, *Sicherheitsbericht 2019. Kriminalität Vorbeugung und Bekämpfung. Anhang*, https://bmi.gv.at/508/files/SIB_2019/2_SIB_2019_Anhang_V20200817_praes.pdf.
- Moser M.K., *Sterbehilfe*, „Argumentarium” 2015, nr 1.
- Moser M.K., *Verrechtlichung der Sterbehilfe? Evangelische Perspektiven zur Lage in Österreich und der Schweiz*, praca dyplomowa, Universität Wien, Wiedeń 2014.
- Mozgawa M. (red.), *Kodeks karny. Komentarz aktualizowany*, 2021, Lex.
- Nimmervoll R.J., *Komentarz do § 77 StGB*, [w:] M. Flora, S. Huber, R.J. Nimmervoll, A. Tipold i in., *StGB inklusive Update 2018: Kommentar*, Linde Verlag, Graz–Innsbruck–Linz–Wien 2019.
- Okhowat K., *Rechtliche Grundlagen und ethische Aspekte der Suizidbeihilfe in Österreich – Rechtshistorische Entwicklung und Bestandsaufnahme im Vergleich mit Deutschland*, praca dyplomowa, Universität Johannes Kepler in Linz, Linz 2020.
- Potrykowska A., Strzelecki Z., Szymborski J., Witkowski J. (red.), *Zachorowalność i umieralność na nowotwory a sytuacja demograficzna Polski*, Rządowa Rada Ludnościowa, Warszawa 2014.
- Reber A.S., *Słownik psychologii*, Wyd. Nauk. Scholar, Warszawa 2000.

- Różyńska J., Chańska W. (red.), *Bioetyka*, Wolters Kluwer, Warszawa 2013.
- Statystyka Policji, *Eutanazja (art. 150 k.k.)*, <https://statystyka.policja.pl/st/kodeks-karny/przestepstwa-przeciwno/63419,Eutanazja-art-150.html>.
- Stefaniuk M., *Etyczne dylematy prawa (kara śmierci, aborcja i eutanazja) w świetle badań polskiej opinii publicznej*, „Studia Iuridica Lublinensia” 2013, nr 19.
- Stefański R. (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2017.
- Szadkowska M., *Zabójstwo eutanatyczne – tendencje liberalizacyjne w Europie na przykładzie Belgii*, „Studia Iuridica Toruniensia” 2014, t. XIII.
- Szwarczyk M., *Komentarz do art. 150 k.k.*, [w:] T. Bojarski (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, 2016, Lex.
- Szymczak M. (red.), *Słownik języka polskiego*, t. 1, PWN, Warszawa 1988.
- Szymczak M. (red.), *Słownik języka polskiego*, t. 3, PWN, Warszawa 1989.
- Tacikowska M., *Przestępstwo eutanazji w prawodawstwie Kościoła Katolickiego*, „Kościół i Prawo” 2012, nr 1(14).
- Tokarczyk R., *Prawa narodzin, życia i śmierci*, Zakamycze, Kraków 2000.
- Tyszkiewicz L., *Komentarz do art. 150 k.k.*, [w:] M. Filar (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Wolters Kluwer, Warszawa 2016.
- Wróbel W. (red.), *Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Część I. Komentarz do art. 117–211a*, Wolters Kluwer, Warszawa 2017.
- Zannoni D., *Right or duty to living? Euthanasia and assisted suicide from the perspective of the European Convention on Human Rights*, „European Journal of Legal Studies” 2020, t. 12, nr 2.
- Zoll A., *Komentarz do art. 150 k.k.*, [w:] W. Wróbel (red.), *Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Część I. Komentarz do art. 117–211a*, Wolters Kluwer, Warszawa 2017.

Summary

Authentic homicide in Polish and Austrian criminal law – a comparative study

Keywords: comparative criminal law, euthanic homicide, homicide, Polish criminal law, Austrian criminal law.

Growing life expectancy, rising cancer incidence rates and huge progress in medical science lead to the increasing number of terminally ill patients. This makes an important contribution to the debate about euthanasia and the criminal law response to it. The legislator faces the necessity to create a regulation which, on the one hand, will protect human life as the highest good protected by the law, and on the other will enable the suffering to hasten their death in a peaceful and dignified manner. The form of the regulation of assisted suicide by the criminal law system can vary. The subject of this paper is a comparative consideration of ethnic homicide in Polish and Austrian criminal law. This study aims to identify similarities and differences between regulations. The research includes analysis of the statutory features of a basic type of this crime contained in Polish and Austrian legal provisions with

particular focus on the subject, subjective side of an offence, object and objective side of an offence. Reference is also made to the criminal sanctions and the statistical data. The discussion is concluded with a comparison of Polish and Austrian provisions and an indication of the similarities and differences between regulations. The main conclusion of this paper is that regulations of ethnic homicide in Polish and Austrian law show common and different features and that the number of criminal proceedings concerning ethnic homicide in both countries is marginal, which may raise questions relating to their adaptation to the present day. The analysis is based on views of legal dogmatics and judicial practice. The paper was written based on Polish and foreign source materials.

